

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.01.2015, sp. zn. 30 Cdo 1994/2013, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.1994.2013.1

Číslo: 62/2015

Právní věta: Podmínka, že všechny strany řízení výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijaly příslušnost soudů ve smyslu čl. 12 odst. 3 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení Nařízení (ES) č. 1347/2000, není splněna tehdy, jestliže ten z rodičů, který u soudu řízení nezhájil, později u téhož soudu zahájí druhé řízení a při prvním úkonu, který mu náleží v rámci prvního řízení, namítá nepřislušnost tohoto soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.01.2015

Spisová značka: 30 Cdo 1994/2013

Číslo rozhodnutí: 62

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Evropská unie, Příslušnost soudu, Rodičovská odpovědnost (o. z.), Výchova nezletilých dětí

Předpisy: čl. 10 bod b Nařízení (ES) č. 2201/2003

čl. 12 odst. 3 Nařízení (ES) č. 2201/2003

čl. 16 Nařízení (ES) č. 2201/2003

čl. 2 bod 7 Nařízení (ES) č. 2201/2003

čl. 8 odst. 1 Nařízení (ES) č. 2201/2003

§ 109 odst. 1 písm. d) o. s. ř.

§ 243b odst. 1 o. s. ř. ve znění do 31.12.2013

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením K r a j s k é h o s o u d u v Č e s k ý c h B u d ě j o v i c í c h z e d n e 1 1 . 4 . 2 0 1 3 b y l o z m ě n ě n o u s n e s e n í O k r e s n í h o s o u d u v Č e s k é m K r u m l o v ě z e d n e 1 . 2 . 2 0 1 3 t a k , ž e ř í z e n í s e n e z a s t a v u j e .

Soud prvního stupně prohlásil svou nepřislušnost a řízení zastavil s odůvodněním, že děti měly ke dni zahájení řízení bydliště v R., a proto podle čl. 8 odst. 1 Nařízení Rady ES č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení Nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále jen „Nařízení Brusel II bis“ nebo jen „Nařízení“) není ve věci mezinárodně příslušný český, ale rakouský soud. Odvolací soud dospěl k závěru, že mezinárodní příslušnost českého soudu je založena ve smyslu ustanovení článku 12 odst. 3 Nařízení, neboť nezletilé děti mají silný vztah k České republice, kde se narodily a jejímiž jsou státními příslušníky a s mezinárodní příslušností českého soudu účastníci řízení souhlasili.

Proti usnesení odvolacího soudu podala dovolání matka (dále též „dovolatelka“), v němž současně žádala, aby Nejvyšší soud odložil právní moc napadeného usnesení. Nejvyšší soud návrhu matky vyhověl a usnesením ze dne 31. 7. 2013 právní moc usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 243 písm. b) o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2013 odložil.

Dovolatelka namítala, že podmínka přijetí – výslovně či jiným jednoznačným způsobem – mezinárodní příslušnosti českého soudu účastníky řízení, vyžadovaná v čl. 12 odst. 3 Nařízení Brusel II bis, nebyla v daném případě splněna. Má za to, že přijetí příslušnosti českého soudu matkou nelze vykládat izolovaně pouze ze samotného návrhu matky na úpravu poměrů k nezletilým dětem podaného u Okresního soudu v Českém Krumlově, ale je třeba jej posuzovat „v kontextu celé situace“. Namítala nesprávné posouzení podmínek tzv. pokračování příslušnosti dle čl. 12, bod 3 cit. Nařízení, stanovící kumulativní podmínky, za kterých je soud členského státu příslušný k rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti v tomto řízení. Především je definováno, že dítě má mít silný vztah k tomuto členskému státu, dále že všechny strany řízení v době zahájení řízení přijaly příslušnost soudu výslovně či jiným jednoznačným způsobem a je to v zájmu dítěte.

Dovolatelka zdůraznila, že otec podal (jako první) návrh dne 26. 10. 2012 u Okresního soudu v Českém Krumlově na úpravu poměrů k nezletilým dětem a současně i dle pravomocného předběžného opatření Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 1. 11. 2012 potvrzeného usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 12. 2012 děti odebral z péče matky, ve které se do té doby nacházely, přemístil je bez vědomí a souhlasu matky do České republiky a domáhal se svěřeni dětí do péče. Přemístění dětí do České republiky proběhlo tak, že otec vytrhl děti z jejich prostředí a nevrátil je matce z dohodnutého styku. Za dané situace matka navštívila příslušné úřady v České republice a v Rakousku, přičemž Orgánem sociálně právní ochrany dětí v Českém Krumlově jí bylo doporučeno podat si návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem a byl jí i předán standardní formulář využívaný těmito orgány, který matka vyplnila a podala k Okresnímu soudu v Českém Krumlově. Nikdo matce nepodal informace, kde se děti nacházejí, co se s nimi děje a v podstatě jí byly i odmítnuty informace zjištěné orgánem sociálně právní ochrany dětí ze šetření u otce. V situaci, kdy děti byly fakticky protiprávně odejmuty z její péče, a matka nevěděla, kde se děti nacházejí, postupovala v souladu s doporučením tohoto úřadu. Teprve za situace, kdy matka byla seznámena s celou problematikou, výslovně i fakticky pouhé dva dny po podání jejího návrhu, tj. 31. 10. 2012, vyjádřila jednoznačně nesouhlas s mezinárodní příslušností Okresního soudu v Českém Krumlově.

Dovolatelka dále namítala, že nesprávně je rovněž posouzena právní otázka, zda je v zájmu dítěte, aby řízení probíhalo v České republice. Zdůraznila, že odvolací soud se k této otázce vůbec nevyjádřil, ačkoliv podmínky pro určení pokračování v příslušnosti u Okresního soudu v Českém Krumlově dle čl. 12, bod 3 Nařízení je třeba splnit kumulativně. Tato otázka nebyla zkoumána a již jen z praktického hlediska neshledává zájem dětí na tom, aby řízení probíhalo v místě vzdáleném více jak 125 km od jejich současného bydliště, kdy bude třeba nepochybně provádět dokazování nejen z hlediska místních poměrů v bydlišti nezletilých, jejich škole resp. školce, kterou navštěvují, ale i případným vyšetřením prostřednictvím znalců z oboru psychiatrie, odvětví dětské psychologie, a děti budou nuceny na tato vyšetření dojíždět na značnou vzdálenost, např. i v době, kdy nezl. R. bude mít školní povinnosti.

Dovolatelka pokládá otázky, jež mají dle jejího přesvědčení zásadní právní význam a sice a) zda lze úkon matky, kterým podala návrh na úpravu poměrů k nezletilým u Okresního soudu v Českém Krumlově, považovat za výslovný či jiným jednoznačným způsobem vyjádřený souhlas (přijetí) příslušnosti uvedeného soudu, b) zda je splněna podmínka, že řízení je v zájmu nezletilých dětí, pokud bude řízení o úpravu poměrů k nim probíhat u soudu podstatně vzdáleného od jejich obvyklého bydliště, c) zda je možné ztotožňovat první úkon účastníka ve věci samé, který řízení nezačal, s vyjádřením vůle v době zahájení řízení. Z výše uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší

soud napadené usnesení dovolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Otec ve vyjádření k dovolání uvedl, že dovolání by mělo být odmítnuto pro nepřípustnost, neboť věc se týká právních vztahů upravených zákonem o rodině, popřípadě proto, že jednání matky nese stopy tzv. mezinárodního únosu dětí, kde dovolání rovněž není přípustné.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013.

Dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř. Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť se jedná o konečné rozhodnutí odvolacího soudu, které závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Pro usnesení odvolacího soudu bylo určující, zda podání návrhu na úpravu poměrů k nezletilým u Okresního soudu v Českém Krumlově bylo možno považovat za výslovný či jiným jednoznačným způsobem vyjádřený souhlas (přijetí) příslušnosti uvedeného soudu ve smyslu čl. 12 Nařízení.

Podle čl. 8 odst. 1 Nařízení jsou soudy členského státu příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.

Podle čl. 12 odst. 1 Nařízení, soudy členského státu příslušné podle článku 3 rozhodovat o návrhu na rozvod, rozluku nebo na prohlášení manželství za neplatné jsou příslušné rozhodovat o každé věci týkající se rodičovské zodpovědnosti spojené s tímto návrhem v případě,

a) že alespoň jeden z manželů má rodičovskou zodpovědnost k dítěti a

b) manželé a nositelé rodičovské zodpovědnosti v době zahájení řízení příslušnost soudů výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijali a je to v zájmu dítěte.

Podle čl. 12 odst. 2 Nařízení soudní příslušnost podle odstavce 1 končí,

a) jakmile se rozhodnutí vyhovující návrhu na rozvod, rozluku nebo na prohlášení manželství za neplatné nebo tento návrh zamítající stane pravomocným;

b) v případech, kdy řízení o rodičovské zodpovědnosti ke dni uvedenému v písmenu a) stále probíhá, jakmile se rozhodnutí vydané v takovém řízení stane pravomocným;

c) jakmile řízení uvedená v písmenech a) a b) skončí z jiného důvodu.

Podle čl. 12 odst. 3 Nařízení, soudy členského státu jsou příslušné k rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti i v jiných řízeních, než která jsou uvedena v odstavci 1, v případě, že

a) dítě má silný vztah k tomuto členskému státu, zejména z toho důvodu, že jeden z nositelů rodičovské zodpovědnosti má v tomto členském státě obvyklé bydliště nebo dítě je státním příslušníkem tohoto členského státu,

a

b) všechny strany řízení v době zahájení řízení příslušnost soudů výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijaly a je to v zájmu dítěte.

Podle čl. 12 odst. 4 Nařízení v případě, že dítě má své obvyklé bydliště na území třetího státu, který není smluvní stranou Haagské úmluvy ze dne 19. 10. 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, považuje se soudní příslušnost podle tohoto článku za příslušnost v zájmu dítěte, zejména pokud se zjistí nemožnost konání řízení v daném třetím státě.

Podle bodu 12 úvodních ustanovení Nařízení, pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto Nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost. To znamená, že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo soud určený dohodou nositelů rodičovské zodpovědnosti.

Soudy obou stupňů při posuzování své mezinárodní příslušnosti správně vyšly z toho, že obvyklý pobyt jednoho z účastníků řízení na území jiného členského státu, než ve kterém má proběhnout řízení, zakládá mezinárodní prvek ve smyslu článku 81 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Správně též uzavřely, že na projednávanou věc se vztahuje Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003, neboť úprava styku s nezletilým spadá pod pojem rodičovské zodpovědnosti podle čl. 2 bod 7 Nařízení. Sporné však mezi rodiči zůstává, zda k projednání a rozhodnutí věci jsou příslušné soudy Rakouska, či České republiky.

Protože Soudní dvůr tuto otázkou dosud neřešil (a o tzv. *acte éclairé* se tudíž nejedná), zbývá posoudit, zda jde o tzv. *acte clair*.

Článek 12 odst. 3 nepřesně v českém překladu označený jako „pokračování příslušnosti“ (anglicky *prorogation of jurisdiction*, francouzsky *Prorogation de compétence*, německy *Vereinbarung über die Zuständigkeit*, slovensky *Dohoda o súdnej právomoci*) představuje určitou, byť omezenou možnost volby mezinárodní příslušnosti soudu samotnými účastníky. To je zřejmé zejména s přihlédnutím k bodu 12 úvodních ustanovení Nařízení. Článek 12 odst. 3 nemá předobraz v nahrazovaném Nařízení (ES) č. 1347/2000 (tzv. Nařízení Brusel II) a důvod pro autonomie stran byla do čl. 12 odst. 3 přijata, je zájem na smírném řešení věci mezi stranami (srov. Magnus, Mankowski, Pataut, *Brussels IIbis Regulation /2012/, Art. 12 note 46*). Protože však zakládá mezinárodní příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti na jiných ukazatelích než obvyklém pobytu dítěte, představuje i výjimku z obecné příslušnosti v těchto věcech, zakotvené v čl. 8 Nařízení. Pro restriktivní výklad této výjimky svědčí i fakt, že v čl. 12 odst. 1 Nařízení je zamýšlena jako rozšíření příslušnosti soudu, který rozhoduje o rozvodu manželství, prohlášení manželství za neplatné či prohlášení jeho neplatnosti a rovněž v článku 12 odst. 3 je možnost omezené volby soudu úzce spojena s „jinými řízeními, než uvedenými v odstavci 1“. Předpokládá se tedy, že článek 12 odst. 3 představuje rozšíření působnosti rozvodového soudu tam, kde příslušnost rozvodového soudu není založena článkem 3, ale článkem 7 Nařízení, tedy v případech zbytkové příslušnosti, odkazující na vnitrostátní právní předpisy); případně v situaci, kdy o rodičovské zodpovědnosti bude rozhodovat soud, již jinak (dříve) příslušný rozhodovat v související věci (např. v řízení o navrácení rodičovské zodpovědnosti). Podpůrným argumentem pro velmi restriktivní výklad výjimky umožňující účastníkům řízení založit příslušnost soudu jinak než podle obvyklého pobytu dítěte je i argument, že v opačném případě by bylo ohroženo fungování článku 15 Nařízení umožňujícím přenesení příslušnosti z mezinárodně příslušného soudu na soud jiného členského státu EU (srov. Magnus, Mankowski, Pataut, *opus cit*, note 49). Smysl článku 15, představujícím výjimku ze zásady *lis pendens* přitom není neznámý českému právnímu řádu, neboť ustanovení § 177 odst. 2, věty první, o. s. ř. obsahuje obdobné pravidlo na vnitrostátní úrovni. Citovaní autoři však připouští i možnost širšího výkladu, který je podporován i domácí právní vědou (srov. Zavadilová M., *Komentář k Nařízení o uznávání rozhodnutí ve věcech manželských /„Brusel IIbis“/, ASPI ID KO32003R2201CZ*) umožňující aplikaci čl. 12 odst. 3 i v situaci, kdy jiné související řízení neprobíhá. Soudní dvůr Evropské unie se dosud k této otázce nevyjádřil, nicméně pro aplikaci článku 12 odst. 3 Nařízení v přezkoumávané věci bylo rozhodné, zda ze strany

dovolatelky se skutečně jednalo o „výslovné či jiné jednoznačné přijetí“ příslušnosti českého soudu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že výklad čl. 12 odst. 3 Nařízení nepředstavuje *acte éclairé* ani *acte clair*, a Nejvyšší soud proto řízení usnesením č.j. [30 Cdo 1994/2013-362a](#), ze dne 12. 11. 2013, podle § 243b a § 109 odst. 1 písm. d) o. s. ř. přerušil a požádal SDEU o odpověď na následující předběžné otázky (srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. [31 Cdo 2325/2008](#), uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 29/2011).

1) Je třeba vykládat čl. 12 odst. 3 (nařízení č. 2201/2003) tím způsobem, že zakládá příslušnost k řízení o rodičovské zodpovědnosti i v případě, že neprobíhá žádné další související řízení (tj. jiné řízení, než která jsou uvedena v odstavci 1)?

2) A v případě kladné odpovědi na první otázku:

Je třeba čl. 12 odst. 3 (nařízení č. 2201/2003) vykládat tím způsobem, že „výslovným či jiným jednoznačným přijetím“ příslušnosti se rozumí i situace, kdy strana, která řízení nezahájila, podá samostatný návrh na zahájení řízení v téže věci, avšak vzápětí při prvním úkonu, který jí náleží, namítá nepřislusnost soudu v řízení dříve zahájeném k návrhu jiné strany?

Rozsudkem ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. C-656/13, SDEU rozhodl takto:

1) Článek 12 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely řízení o rodičovské zodpovědnosti umožňuje založit příslušnost soudu členského státu, v němž dítě nemá obvyklé bydliště, i v případě, že u zvoleného soudu neprobíhá žádné jiné řízení.

2) Článek 12 odst. 3 písm. b) nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že nelze mít za to, že příslušnost soudu, u něhož jeden z účastníků zahájil řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti, „všechny strany řízení (...) výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijaly“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud žalovaný v tomto prvním řízení zahájí později u téhož soudu druhé řízení a při prvním úkonu, který mu náleží v rámci prvního řízení, namítá nepřislusnost tohoto soudu.

Soudní Dvůr (třetí senát) přitom v bodech 55-58 odůvodnění vyložil, že podle samotného znění čl. 12 odst. 3 písm. b) nařízení č. 2201/2003 musí „všechny strany řízení v době zahájení řízení příslušnost soudů výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijmout“. Článek 16 tohoto nařízení upřesňuje, že za zahájení řízení u soudu se v zásadě považuje okamžik, kdy byl návrh na zahájení řízení nebo jiná obdobná písemnost podán k soudu. Jasně znění tohoto ustanovení, vykládané ve světle uvedeného článku 16, tak vyžaduje, aby byla prokázána existence výslovné nebo přinejmenším jednoznačné shody ohledně uvedené prorogace příslušnosti mezi všemi účastníky řízení, a to nejpozději ke dni, kdy je návrh na zahájení řízení nebo jiná obdobná písemnost podán ke zvolenému soudu. Tak tomu zjevně nemůže být v případě, kdy je řízení u dotčeného soudu zahájeno pouze z podnětu jednoho z účastníků řízení, kdy druhý účastník řízení později zahájí u téhož soudu jiné řízení a kdy tento druhý účastník řízení při prvním úkonu, který mu náleží v rámci prvního řízení, zpochybní příslušnost jednajícího soudu. Je třeba dodat, že jestliže bylo u soudu zahájeno řízení v souladu s čl. 12 odst. 3 nařízení č. 2201/2003, lze nejlepší zájem dítěte zajistit jen tak, že bude v každém jednotlivém případě přezkoumána otázka, zda je zamýšlená prorogace příslušnosti v souladu s tímto nejlepším zájmem, a že prorogace příslušnosti na základě čl. 12 odst. 3 nařízení č. 2201/2003 platí jen pro konkrétní řízení, které bylo zahájeno u soudu, v jehož případě došlo k prorogaci příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudek E, EU:C:2014:2246, body 47 a 49).

Promítnutí závěrů SDEU do přezkoumávané věci má za následek závěr o nesprávnosti právního

závěru odvolacího soudu, že mezinárodní příslušnost českých soudů byla v přezkoumávané věci založena podle čl. 12 odst. 3 Nařízení. Odvolací soud závěr o přijetí příslušnosti českého soudu dovolatelkou spojoval s jejím návrhem na svěřeni nezletilých dětí do výchovy, podaným dne 29. 10. 2012 u soudu prvního stupně. Na rozdíl od odvolacího soudu však dovolací soud „jednoznačnost“ takového projevu vůle neshledává. Dovolatelčino vysvětlení, že návrh na úpravu poměrů k nezletilým podala jen z důvodu zjištění informací o jejich stavu, aniž by zamýšlela vést řízení před českým soudem, se jeví jako věrohodné s přihlédnutím k dalším skutečnostem, které se podávají z obsahu spisu a jsou popsány v bodech 17- 24 rozsudku SDEU. Nelze tak dospět k závěru, že mezinárodní příslušnost českých soudů byla založena „prorogací“ ve smyslu čl. 12 odst. 3 Nařízení.

Závěr, že čl. 12 odst. 3 Nařízení se pro posouzení mezinárodní příslušnosti českého soudu neujme, však – s ohledem na okolnosti případu – nevylučuje, že mezinárodní příslušnost českého soudu by mohla být založena podle jiného ustanovení Nařízení. V úvahu by totiž mohla přicházet mezinárodní příslušnost českého soudu podle čl. 10 Nařízení, podle něhož by české soudy byly mezinárodně příslušné, jestliže děti v době bezprostředně před zahájením řízení měly obvyklé bydliště na území ČR, i když došlo k jejich neoprávněnému odebrání nebo zadržení. Tato otázka nebyla ke dni rozhodování v úplnosti vyřešena a dovolací soud k zjištěním vyšším najevo po rozhodnutí odvolacího soudu přihlížet nemohl (§ 243f odst. 1 o. s. ř.).

V této souvislosti se především jedná o zjištění, že podle sdělení Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí ze dne 17. 5. 2013 rozhodl rakouský soud o nenavrácení nezletilých do ČR a dle sdělení téhož úřadu ze dne 18. 10. 2013, rakouský Nejvyšší soud dne 9. 9. 2013 odmítl otcovo dovolání a potvrdil rozhodnutí soudu o nenavrácení nezletilých dětí do ČR.

Pro rozhodnutí o mezinárodní příslušnosti je určující nejen samotný závěr o nenavrácení nezletilých dětí do ČR, ale i důvod, pro který tak rakouský soud rozhodl. Je-li jím závěr, že v době tvrzeného neoprávněného přemístění nebo zadržení dětí v Rakousku tyto již na území Rakouska měly obvyklý pobyt, je třeba tento důvod zohlednit v kontextu se zjištěními, která ohledně obvyklého pobytu učinil již soud prvního stupně. Jiným důvodem – podle obsahu spisu se však nepodávajícím – by bylo nenavrácení dětí při aplikaci čl. 13 Haagské úmluvy o civilních aspektech mezinárodních únosů dětí (sdělení MZV č. 34/1998 Sb., o sjednání Úmluvy o civilních aspektech mezinárodních únosů dětí), což by se nutně muselo promítnout do rozhodnutí soudu prvního stupně (Okresního soudu v Českém Krumlově) podle čl. 11 odst. 8 Nařízení, v němž by tento soud rozhodl o navrácení do ČR; případně o nenavrácení, s čímž by se pojil závěr o mezinárodní příslušnosti rakouských soudů (čl. 10 písm. b) alinea iv) Nařízení. Z obsahu spisu se však dosud podává, že soud prvního stupně do doby než rozhodne SDEU o předběžné otázce, resp. dovolací soud o dovolání, rozhodoval předběžnými opatřeními podle čl. 20 Nařízení, tedy jako by nebyl mezinárodně příslušný.

Usnesení odvolacího soudu ze shora dosažených závěrů nevychází a je tedy nutno hodnotit je jako nesprávné (§ 243b odst. 2 o. s. ř.); Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) je proto zrušil, aniž ve věci nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.).

V dalším řízení odvolací soud ověří důvody, pro které došlo k nenavrácení nezletilých dětí do ČR z důvodu tzv. mezinárodního únosu dětí a bude se nadále zabývat zjištěním – které již vykonal soud prvního stupně – kde měly nezletilé děti obvyklý pobyt ve smyslu čl. 8 odst. 1 Nařízení v době zahájení řízení (29. 10. 2012). Vyjde přitom ze závěrů, vyložených Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. [30 Cdo 2244/2011](#). Zde Nejvyšší soud vyložil, že obvyklý pobyt (bydliště) ve smyslu čl. 8 odst. 1 Nařízení představuje místo, v němž má osoba těžiště svého života. Přichází-li v úvahu určení obvyklého pobytu (bydliště) na území více států EU, je úkolem soudu, s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, určit poměr rodinného a společenského začlenění dítěte v jednom členském státu k rodinnému a společenskému začlenění dítěte v jiném členském státě. Kritéria pro rozlišení významnosti jednotlivých ukazatelů jsou uvedena v judikatuře SDEU, přičemž poměr, který

může posléze vyznít ve prospěch některého z členských států přicházejících v úvahu, může být určen až s přihlédnutím ke všem okolnostem případu.

Odvolací soud v dalším řízení nepřehlédne závěr soudu prvního stupně, že nezletilé děti měly v době zahájení řízení u českého soudu (26. 10. 2012) těžiště svého života v Rakousku, neboť po předcházející střídavé výchově v obou státech začaly od 1. 9. 2012 docházet do školy a školky v Rakousku, kde s matkou žily.